

зернових. Саме цей узагальнюючий фактор забезпечує здебільшого зміцнення економіки галузей рослинництва. Однак, на практиці його часто замінюють іншим – розширенням посівних площ під зерновими культурами, тобто концентрацією виробництва.

Висновки. Проведена оцінка розвитку та ефективності зернової галузі дає підстави стверджувати, що зерновиробництво в Тернопільській області має великий потенціал росту, в основному за рахунок підвищення урожайності на основі використання інноваційних факторів.

Список літератури: 1. Олійник О. В. Циклічність відтворювального процесу в сільському господарстві: [монографія] / О. В. Олійник. – Х.: Харківський національний університет ім. В.В. Докучаєва, 2005. – 322 с. 2. Основні економічні показники виробництва продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах за 2012 рік: [стат. бюлетень]. – Тернопіль: Головне управління статистики у Тернопільській області, 2013. – 59 с. 3. Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств Тернопільської області за 2012 р. Форма 50-сг (річна). 4. Сільське господарство Тернопільської області за 2012 рік: [стат. збірник]. – Тернопіль: Головне управління статистики у Тернопільській області, 2013. – 219 с.

Надійшла до редакції 25.10.2013

УДК 338.439.5: 633.1

Розвиток та напрями підвищення ефективності зернової галузі / Христенко Г.М. // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства – Харків: НТУ «ХПІ». – 2013. – № 53(1026). – С. 182–188. – Бібліогр.: 4 назви.

Рассмотрены состояние и определены направления повышения эффективности функционирования зернопроизводства. Исследовано влияние урожайности зерновых на экономическую эффективность отрасли. Доказано, что существенное увеличение производства зерна и повышения экономической эффективности является важнейшей задачей государственной аграрной политики, от решения которого зависит обеспечение эффективной деятельности зернопродуктового подкомплекса и агропромышленного комплекса в целом, а также продовольственной безопасности страны.

Ключевые слова: зерновая отрасль, зернопроизводство, эффективность, развитие, урожайность, уровень рентабельности, сельскохозяйственные предприятия.

Examined the state and identified ways of increasing the efficiency of grain production. The influence of grain yield on cost-effectiveness of the sector. It is shown that a significant increase in grain production and increase its cost-effectiveness is the most important task of the state agricultural policy, the solution of which depends on the effective operation of the grain product subcomplex and agriculture in general and food security.

Keywords: grain industry, grain, efficiency, growth, productivity, profitability, agricultural enterprises.

УДК 338.54

І. А. ЧОРНОВІЛ, асистент, ВДПУ, Вінниця

СУЧАСНИЙ СТАН ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

У статті описується поняття інноваційної діяльності на підприємстві та її вплив на здатність підприємства ефективно реалізувати його інноваційний потенціал. Обґрунтовується сучасний стан інноваційної діяльності та пріоритетні напрямки її впровадження на м'ясопереробних підприємствах, які дозволяють підвищити ефективність виробництва та забезпечити конкурентоспроможність м'ясної продукції на ринку.

©І. А. Чорновіл, 2013

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність, інноваційний потенціал, підприємство, м'ясна промисловість, розвиток.

Вступ. Інноваційна активність м'ясопереробних підприємств визначається інтенсивністю інноваційної діяльності, яка спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок, випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів. Інноваційний потенціал підприємства забезпечує можливість інноваційної діяльності, є стратегічною здатністю підприємства до реалізації невикористаних можливостей виробничих, інтелектуальних та інформаційних ресурсів.

Аналіз останніх досліджень та літератури. Даною проблемою займалися такі вчені, як А. Гальчинський, О. Кузьмін, С. Ілляшенко, В. Ландик, К. Прахалада, Г. Томас, Г. Хемел, Ф. Янсен Т.І. Миронюк та ін., але питання значення та ефективності інноваційної діяльності на м'ясопереробних підприємствах потребують подальшого розвитку.

Проблема інноваційного розвитку підприємств постійно збагачується новими науковими доробками, проте теоретична цілісність та практична результативність її розробки ще досить недостатня. Певним підтвердженням цього є особливості стану розвитку інноваційної сфери діяльності підприємств України, які негативно впливають на її діяльність і розвиток.

Мета написання статті полягає у дослідженні сучасного стану інноваційної діяльності м'ясопереробних підприємств.

Результати дослідження. Сучасний стан підприємств м'ясної промисловості України свідчить про те, що вони працюють в умовах: обмежених сировинних, фінансових, технічних і трудових ресурсів; невирішених соціально-трудових проблем (високий рівень ручної праці, не привабливі, важкі та шкідливі умови роботи); низького рівня якості менеджменту, організації виробництва, нормування праці та обліку витрат; низької купівельної спроможності населення при формуванні високих цін на м'ясо та м'ясопродукти; низької конкурентоспроможності більшості підприємств галузі на внутрішньому та зовнішньому ринках. У зв'язку з цим важливо сформулювати інноваційну діяльність для розвитку підприємств цієї галузі

Інноваційна діяльність підприємства – це форма стратегічного управління, що визначає цілі та умови здійснення інноваційної діяльності підприємства, спрямованої на забезпечення його конкурентоспроможності, найбільш повне використання наявного виробничого і кадрового потенціалу [1, с. 58]. У статті 3 Закону України «Про інноваційну діяльність» інноваційна діяльність визначається як «одна з форм інвестиційної діяльності» [2], що здійснюється з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу. Ця діяльність охоплює:

- випуск і поширення принципово нових видів техніки і технологій;
- прогресивні міжгалузеві структурні зрушення;
- реалізацію довгострокових науково-технічних програм з великими строками окупності витрат;
- фінансування фундаментальних досліджень для здійснення якісних змін у стані продуктивних сил;

- розробку і впровадження нової ресурсозберігаючої технології, призначеної для поліпшення соціального й екологічного становища [3, с.115].

Рівень інформаційного забезпечення інноваційної діяльності промислових підприємств впливає на здатність підприємства ефективно реалізувати його інноваційний потенціал.

Інноваційна політика підприємства повинна сприяти послідовній запланованій цілеспрямованій комплексній інноваційній діяльності підприємства по зміні кожного з елементів виробництва даного підприємства, викликаній попитом, обумовленою науково-технічним прогресом (науковими вишукуваннями) і спрямованою на діючу організаційну структуру, технологічні процеси, стиль і методи управління, продукцію, що випускається, джерела сировини і матеріалів, ринки збуту, документообіг та інше.

Організаційні структури управління конкурентоспроможних підприємств повинні мати високий інноваційний потенціал з добре розвинутими структурними підрозділами при безупинному розширенні номенклатури й асортименту продукції, що випускається, підвищенні якості виготовлених виробів і поліпшенні їхніх споживчих властивостей. Впровадження технічних, організаційних і економічних інновацій вимагає адекватних змін у діючих формах і методах менеджменту, обумовлює необхідність безперервності управлінських інновацій.

В м'ясній промисловості інноваційна діяльність реалізується у наступних напрямках.

Перший напрям – поширення нової політики у виробництві продуктів харчування – це створення геронтологічно цінних продуктів. Геронтологічно цінні продукти – це не тільки високоякісні продукти харчування, виготовлені із найкращої сировини за сучасними технологіями, а також такі, що сприяють подовженню молодості, працездатного віку людини і, як наслідок, подовженню життя.

Другий напрям – забезпечення високої якості м'ясної продукції, яка залежить від якості сировини, рівня новизни технологій та обладнання, які використовуються у процесі виробництва.

Третій напрям – впровадження ресурсо- та енергозберігаючих технологій. Щоб знизити витрати на виробництво і реалізацію продукції, потрібно раціонально використовувати сировину і енергоресурси. Побудова технологічних схем з переробки сировини та виробництва продукції повинна здійснюватись на основі гнучких режимів роботи дільниць, що дозволить покращити якість продукції, зменшити природні втрати та трудомісткість виробництва продукції і подати продукцію споживачу у необхідний для нього час [4, с.159].

В умовах конкуренції поява інноваційних продуктів грає ключову роль при утриманні позицій підприємства на ринку. Ринок м'ясопродуктів насичений пропозиціями, схожими за ціною і якістю, що змушує виробників акцентувати увагу на випуску інноваційних продуктів. Важливим для підприємств може стати вибір високотехнологічного обладнання, передових технологій. Підвищення рівня конкурентоспроможності на ринку м'ясопереробним підприємствам може принести виробництво високо маржинальних продуктів (до них відносять продукти швидкого приготування) з натурального м'яса з додаванням різних інгредієнтів: сиру, грибів тощо. Ця продукція не піддається заморожуванню, тривалі терміни зберігання

досягаються за рахунок спеціальної упаковки. Окрім високої рентабельності такі продукти відрізняє високий рівень інновацій.

Справді, інновації, а значить і наука, що їх продукує, сьогодні набагато менш доступні, ніж найцінніші природні ресурси. Причиною є те, що ними володіють лише високорозвинуті країни, що дає змогу їм, по суті, утримувати монопольне становище і, таким чином, привласнювати надприбуток. Варто наголосити, що саме володіння інноваціями, котрі є стимуляторами розвитку підприємства, забезпечує перемогу у конкурентній боротьбі [5, ст. 37].

У сучасній економічній науці всі технічні зміни розглядаються у формі нової продукції і більш ефективної технології. Впровадження нових товарів виступає як надійний засіб забезпечення переваг перед конкурентами, встановлення вигідних цін і зміни частки ринку на свою користь. Зростання маси прибутку на основі продуктових інновацій протидіє зниженню норми прибутку. У свою чергу, технологічні інновації впливають на економію витрат і збільшення прибутку, але не роблять прямого впливу, наприклад, на обсяг продажів, який може зрости при поєднанні технологічних інновацій із заходами в галузі маркетингу.

Висновки. За умов жорсткої конкуренції без розвитку інноваційної діяльності не можливо забезпечити конкурентні переваги м'ясопереробним підприємствам. Тільки за рахунок систематичного новаторства, безперервного удосконалення техніки та технологій, цілеспрямованого і організованого пошуку змін і резервів підвищення ефективності виробництва, своєчасного і обґрунтованого залучення нововведень можна постійно поліпшувати діяльність підприємств та підтримувати відповідний рівень конкурентоспроможності на ринку. Отже, передумовою успішного впровадження інновацій на м'ясопереробних підприємствах є чітке визначення цілей таких нововведень, підбір адекватних обраним цілям методів та інструментів їх досягнення, призначення відповідальних суб'єктів за впровадження обраних інновацій, для досягнення ринкового лідерства серед конкурентів.

Список літератури: 1. Сизоненко В. О. Підприємство: Підручник. – К.: Вікар, 1999. – 438с. 2. Закон України «Про інноваційну діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>. 3. Основы инновационного менеджмента: Теория и практика: Учеб. пособие / Под редакцией П.Н. Завалина и др. – М.: Экономика, 2000. – 273 с. 4. Драган О.І. Формування інноваційної стратегії на підприємствах м'ясної промисловості // Економіка ринкових відносин. – 2011. – №7. – С.158-162. 5. Краснокутська Н. В., Гарбуз С. В. Інноваційний менеджмент: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни. – К.: КНЕУ, 2005. – 276 с.

Надійшла до редакції 20.10.2013

УДК 338.54

Сучасний стан інноваційної діяльності на м'ясопереробних підприємствах / Чорновіл І. А.// Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства – Харків: НТУ «ХПІ». – 2013. – № 53(1026). – С. 188–192. – Бібліогр.: 4 назви.

В статье описывается понятие инновационной деятельности на предприятии и ее влияние на способность предприятия эффективно реализовать его инновационный потенциал. Обосновывается современное состояние инновационной деятельности и приоритетные направления ее внедрения на мясоперерабатывающих предприятиях, которые позволяют повысить эффективность производства и обеспечить конкурентоспособность мясной продукции на рынке.

Ключевые слова: инновации, инновационная деятельность, инновационный потенциал, предприятие, мясная промышленность, развитие.

In article describes the concept of innovative activity at an enterprise and its impact on the enterprise's ability to effectively implement its innovative capacity. Substantiates the modern state of innovation activity and priority directions of its implementation at the industrial enterprises, which allow to increase production efficiency and improve competitiveness of meat products on the market.

Keywords: innovations, innovative activity, innovation, enterprise, meat industry, development.

УДК 657

Е. А. ШЕЛУХИНА, канд., экон. наук, доц., ФГАОУ ВПО «Северо-Кавказский федеральный университет», Ставрополь, Россия

ПРИНЦИПЫ ОРГАНИЗАЦИИ ЭКОЛОГО-ОРИЕНТИРОВАННОЙ УЧЕТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ НА ПРЕДПРИЯТИИ

В работе проанализированы основные принципы бухгалтерского учета, закрепленные на законодательном уровне с возможностью их использования при организации эколого-ориентированной учетно-аналитической системы на предприятиях различных отраслей деятельности при осуществлении ими средозащитной деятельности

Ключевые слова: учетно-аналитическая система, экологическая деятельность предприятия, принципы.

Актуальность исследования. Основой организации эколого-ориентированной учетно-аналитической системы на предприятиях является использование соответствующих принципов. В теории и практике принятия и реализации современных бухгалтерских решений общепринятые принципы бухгалтерского учета занимают определенное место наряду с концептуальными основами, стандартами бухгалтерского учета, налоговым регулированием, статутным и прецедентным правом.

Цель и задачи исследования. Анализ последних исследований и литературы показал, что при организации системы учетно-аналитического обеспечения экологической деятельности на предприятиях необходимо выполнить следующие задачи:

- повышение качества экологической информации путем формирования систематизированной, цифровой, сопоставимой и актуальной информации;
- обеспечения взаимосвязи между экологической отчетностью и составляемой внешним пользователям финансовой отчетностью, предусматривая создание интегрированной системы экологического учета;
- разграничение экологических расходов с прочими расходами, включая расходы на обеспечение безопасности производства для определения эффективности их осуществления.

Решение этих задач невозможно без систематизации принципов, используемых для организации бухгалтерского экологического учета. Составляющими элементами бухгалтерского экологического учета являются элементы бухгалтерского учета, адаптированные к особенностям осуществления экологической деятельности.

Таким образом, основной целью исследования является адаптация применяемых принципов бухгалтерского учета к организации эколого-ориентированной учетно-аналитической системы на предприятии и соответственно представляется необходимостью использование следующих бухгалтерских принципов: предприятие, как хозяйствующая единица; оценка; сопоставимость; достоверность; значимость;